

Foto: Juan Vicent

Estratègia d'Educació per a la Ciutadania Global

Novessendes
fundació cívica

**2022
-
2025**

INDEX

1. Introducció	2
2. Novessendes i la EpCG	2
3. Enfocament estratègic i marc teòric	3
4. Objectius i resultats de l'Estratègia EpCG	5
5. Línies d'actuació	6
6. Metodologies	9
7. Enfocaments transversals	10
8. Protocols de seguiment i avaluació	11

1 INTRODUCCIÓ

Novessendes, des del seu origen, manté un fort compromís amb l'àmbit de l'educació, entenent aquesta com una eina de **transformació social, en coherència amb els nostres principis i valors organitzacionals**.

L'objectiu d'aquest document, és compartir amb els diversos agents, l'aposta institucional de Novessendes, per a un desenvolupament just, equitatiu i solidari.

Aquest paper que li assignem a l'educació com a element transformador, tant d'individus com, i en conseqüència, de societats, és el que ens porta a dissenyar les línies de la nostra intervenció concreta en matèria d'Educació per a la Ciutadania Global.

El present document és una reflexió participativa que parteix de l'experiència de Novessendes i que s'emmarca en el Pla Estratègic Novessendes 2022-2025 i el Pla de Voluntariat 2022-2025 amb la finalitat de definir el nostre posicionament estratègic i operatiu durant els pròxims anys.

2 NOVESSENDES I LA EpCG

Des dels nostres inicis i mes activament des de l'any 2005, a la Comunitat Valenciana desenvolupem una línia de treballs d'educació en valors amb la finalitat formar ciutadania lliure, autònoma i responsable, amb capacitat de crítica i de compromís pels interessos col·lectius. En aquest camp hem implementat accions destinades a tota la comunitat educativa, no sols als alumnes. Prestem especial atenció a la formació de professorat i coordinació amb altres agents, prioritzant temes com el canvi de model econòmic i productiu.

Concebem l'educació per al desenvolupament com un procés educatiu, (tant en l'àmbit formal i no formal), dinàmic, interactiu i participatiu dirigit a la sensibilització i l'educació de la societat valenciana per a la ciutadania global, que impulse un model de ciutadania compromesa activament en la consecució d'un món més equitatiu i sostenible.

Treballem per a la transformació sent coherent amb els nostres **valors** lligats a la promoció dels drets humans, el bé comú; la justícia social i solidaritat, sostenibilitat ambiental, dignitat humana, transparència i participació.

3 ENFOCAMENT ESTRATÈGIC I MARC TEÒRIC

La visió de Novessendes sobre Educació per a la Ciutadania Global, s'inspira tant en la seua experiència com ONGD, com en la seua trajectòria com a fundació comunitària, conjuminant la seua acció local en foment de la participació i el voluntariat, al costat del seu posicionament davant els reptes globals.

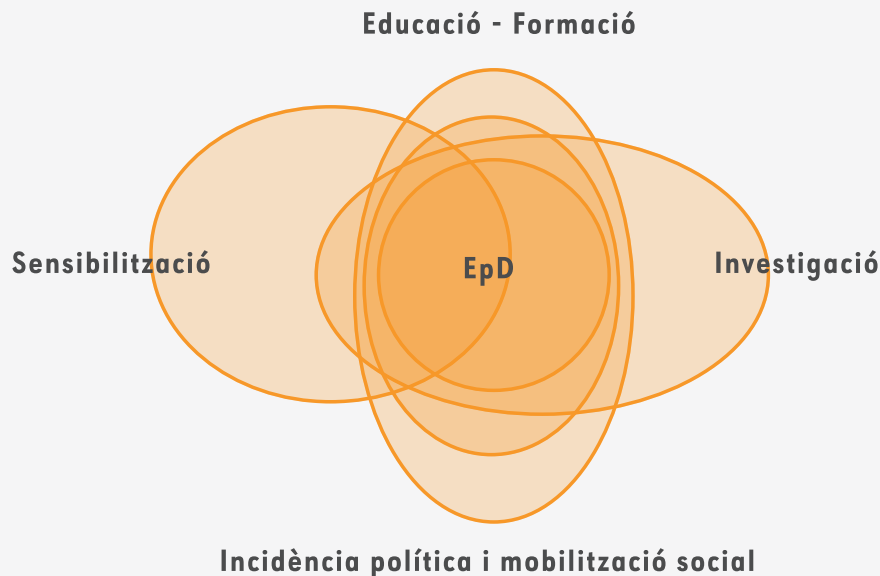
Novessendes manté entre les seues línies prioritàries la promoció de la participació ciutadana com un dels reptes actuals de la Societat Valenciana en el seu propòsit de generar una major implicació ciutadana en la generació d'oportunitats i conscienciació de problemàtiques socials que canviar.

Creiem en el principi de cooperació i l'apliquem dissenyant la nostra estratègia fonamentant-la en l'intercanvi i la col·laboració entre institucions educatives i socials, treballant conjuntament pel bé comú.

La nostra consigna és la transformació i la nostra estratègia EpCG com a finalitat última pretén contribuir a la generació de canvis estructurals en 3 àmbits:

- Canvi de **model econòmic**. Cap a models transformadors que posen en el centre a las persones i al medi ambient, com la *EBC (Economia del Bé Comú).
- Canvi de **model agroalimentari**. Cap a models que promoguen la sobirania alimentària, com l'agroecologia.
- Canvi de **model educatiu**. Cap a models que integren la promoció de l'educació per al desenvolupament i la ciutadania global, prestant especial atenció a l'educació formal.

Per a aconseguir aqueixos canvis estructurals i desenvolupar programes de caràcter transformador entenem la EpCG com un procés educatiu en diferents etapes. Per això les nostres línies d'actuació es desenvolupen en 4 dimensions;

Per a això, Novessendes presa com a referent el marc conceptual i normatiu que perfila la nostra definició i estratègia de EpCG i és el següent:

- **Agenda 2030 per al Desenvolupament Sostenible** i els seus Objectius de Desenvolupament Sostenible i pretén contribuir al desenvolupament sostenible en l'esfera econòmica, social i mediambiental.
- L'Estratègia d'**Educació Per al Desenvolupament en l'àmbit formal de la Comunitat Valenciana 2017-2021**, basada en una visió de l'Educació per al Desenvolupament (d'ara en avant, EpD) com a educació per a la ciutadania global, entesa com un procés educatiu que aspira a generar una consciència crítica transformadora, que connecta el local amb el global, que té en compte les múltiples identitats que de les solucions, i es vegem com a agents de canvi que busquen la justícia social.
- L'Estratègia d'Educació per al Desenvolupament de la Cooperació Espanyola.
- Llei 18/2017, de 14 de desembre, de la Generalitat, de cooperació i desenvolupament sostenible.
- V Pla Director de la Cooperació Valenciana.
- Transformar el nostre mon: l'Agenda 2030 per al desenvolupament sostenible.
- Declaració Universal de Drets Humans.

- Convenció sobre els Drets del Xiquet. Instrument de ratificació.
- Convenció sobre l'eliminació de totes les formes de discriminació contra la dona.
- Principis del model econòmic de l'Economia del Bé Comú (EBC).
- Pacte de Milà sobre Polítiques Alimentàries Urbanes (MPAU).

4

OBJECTIUS I RESULTATS DE L'ESTRATÈGIA EpCG

Objectiu de l'Estratègia EpCG: Garantir l'alineació dels programes, projectes i actuacions dutes a terme per Novessendes amb l'estratègia EpCG, així com amb els enfocaments transversals d'aquesta.

Objectiu: Sensibilitzar i educar a la població valenciana en el marc de l'Educació per al Desenvolupament Sostenible i la Ciutadania Global per a la transformació social en l'àmbit formal i no formal.

R.1 Promoguts processos de **reflexió crítica** en la nostra població destinatària, entorn de la coresponsabilitat i el compromís personal i col·lectiu a favor de la transició cap a models econòmics i agroalimentaris sostenibles.

R.2 Elaborades **ferramentes pedagògiques** adequades per al disseny i implementació de processos educatius tant en educació formal com no formal.

R.3 Elaborades i implementades estratègies per a la **capacitació d'agents mediadors** (professorat, famílies, educadors/as, organitzacions socials...).

R.4 Afavorir **processos educatius** creatius i d'enfortiment de capacitats de la ciutadania com a actors per al canvi social alineats amb els principis de l'estratègia.

R.5 Desenvolupades noves línies de **diagnòstic, investigació i avaluació** sobre els processos educatius i de desenvolupament, per a generar coneixement compartit, impulsar l'anàlisi de la realitat a transformar i millorar l'eficiència de les nostres actuacions.

R.6 Promoure la **Incidència política i mobilització social** com a eines de participació ciutadana per a influir en les polítiques públiques, en el marc de l'Estratègia EpCG.

5 LÍNIES D'ACTUACIÓ

En aquest escenari actual on un esdeveniment global pot tindre profundes repercussions locals, de forma molt intensa i ràpida tractem mitjançant la present Estratègia EpCG 2022-2025 d'actualitzar-nos amb la finalitat de facilitar una compressió clara de com ens afecten estos processos de la globalització. De la mateixa manera pretenem promoure l'exercici individual i col·lectiu de drets com a estratègia prioritària de desenvolupament i construir una ciutadania global. Això és, facilitar al a ciutadania eines per a l'acció **local amb repercussió global**.

Desenvolupem educació per a la ciutadania global en diversos àmbits, traçant pedagogia sobre la relació que existeix entre els nostres actes i les conseqüències globals dels mateixos que impacten directament en la vida, el gaudi de drets bàsics i la dignitat de moltes persones, impulsant ciutadania que se senta compromesa i corresponsable.

Des de la Fundació Novessendes entenem que per a aconseguir un resultat global i durador és important treballar la EpCG en les seues quatre dimensions: **Sensibilització, formació, investigació i incidència política**.

Per a això, l'estratègia que seguim és donar prioritat a la formació i sensibilització com els pilars bàsics que permetran fomentar una consciència ciutadana necessària per a impulsar la incidència política i la mobilització social, sent aquestes el resultat d'un procés en si mateix, i tenint per a això, com a suport fonamental, la investigació i la promoció del coneixement crític.

LÍNIES D'ACTUACIÓ:

- LÍNIA 1.

FUTURSOSTENIBLE: Promoure un model econòmic sostenible, com la EBC (Economia del Bé Comú), fomentant l'anàlisi crítica i l'emprenedoria social, cooperant amb les institucions educatives locals i regionals.

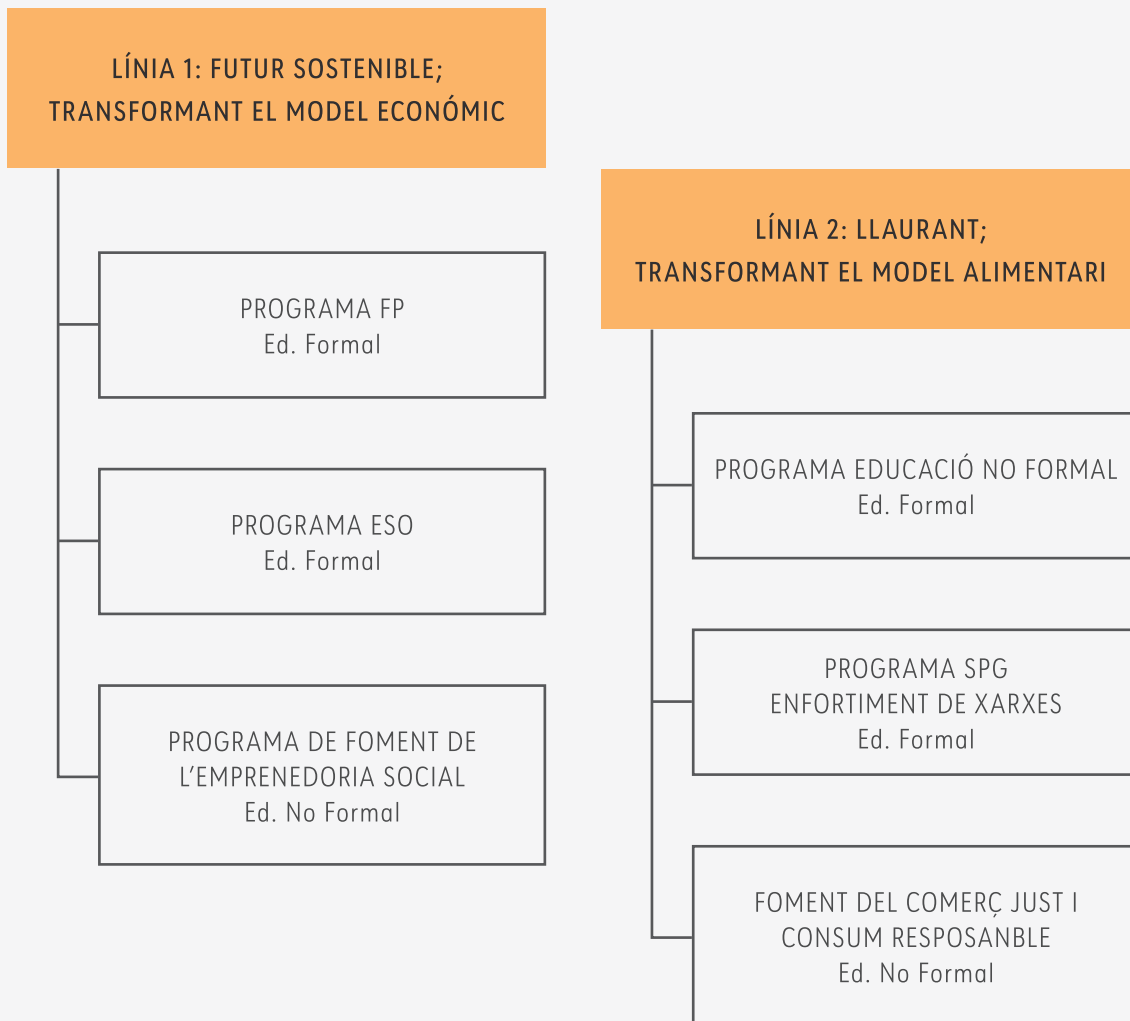
Objectiu EpCG: Promoure en la Formació Professional i en l'ESO a la CV la consciència crítica i la participació per al foment d'un desenvolupament humà sostenible per a tots i totes, prenent com a eina estratègica els principis i valors de la EBC (Economia del Bé Comú), alineada amb els ODS i els DDHH.

- LÍNIA 2.

LLAURANT: Promoure un model de desenvolupament rural sostenible dones de l'agroecologia i el concepte de sobirania alimentària, educant en consum responsable, afavorint la cooperació i les xarxes de productors.

Objectiu EpCG: Fomentar una ciutadania valenciana crítica, participativa i activa, compromesa amb el canvi cap a un consum responsable i un sistema alimentari sostenible econòmic, social i mediambientalment, alineat amb els ODS i els DDHH.

En la Fundació Novessendes tenim previstos treballar 6 Programes d'Educació per a la Ciutadania Global en 2022-2025.

L'estratègia d'Educació per a la Ciutadania Global 2022-2025 pretén unir i interrelacionar els DDHH, ODS i els principis i valors EBC, que són presents transversalment en totes les àrees de treball de la nostra entitat.

6

METODOLOGIES

Sensibilització: Entenem la sensibilització com a comunicació social. Treballem en fórmules d'innovació social que transformen la comunicació per a respondre a reptes globals, amb una dimensió col·lectiva i del bé comú. Per això, a més d'organitzar xarrades, jornades, seminaris, tallers, etc. emprem el mitjà audiovisual com una eina efectiva de divulgació i establiment de sinergies amb altres entitats i col·lectius que estiguen treballant en la mateixa línia.

Educació: En Novessendes entenem nostres programes de formació com un procés educatiu que pretén formar en continguts, habilitats i valors, completant un cicle d'informació - comprensió - acció. És, per tant, una estratègia a mitjà i llarg termini, amb un públic objectiu clar cap al qual s'orienten les metodologies educatives. En Novessendes ens inclinem per mètodes basats en la participació:

- Aprenentatge cooperatiu i entre iguals.
- Aprenentatge per projectes.
- Anàlisi de casos.
- Aprenentatge basat en problemes.
- Aprenentatge - servei (ApS).
- Aprenentatge en l'acció (action learning).
- Coneixement de l'entorn pròxim.
- Construcció de comunitats d'aprenentatge.

Amb aquestes metodologies les persones beneficiàries actuen i participen de manera activa en el procés d'ensenyament-aprenentatge. A més, es tracta d'un ensenyament contextualitzat en problemes del món real, en el qual es forma com a ciutadana global, sent competent, autònoma i crítica.

Investigació per al desenvolupament: En Novessendes creiem primordial per a la transformació social, propiciar oportunitats de **generació de coneixement compartit**. La nostra metodologia de treball es basa en les tècniques d'investigació social, amb especial èmfasi en aquelles que promouen la investigació-acció participativa (IAP). Aquest coneixement generat retroalimentarà LES nostres accions de sensibilització, formació i incidència política.

Mobilització social i incidència política: Per a nosaltres, és fonamental generar espais de trobada entre els diferents sectors de la societat que promoguen el diàleg, la participació, la reflexió, i l'intercanvi. Per aquest motiu en els nostres programes es reflecteixen com a actuacions vinculades les **relacions institucionals i col·laboració en xarxes i plataformes**. En aquesta línia, promocionem la creació de xarxes, la construcció d'una massa crítica global sòlida capaç d'incidir políticament i d'exigir el canvi social positiu que els moviments socials perseguim.

7 ENFOCAMENTS TRANSVERSALS

ODS: Entenem que els ODS estan interconnectats entre si i es treballen amb una perspectiva global. No obstant això incidirem a través de les nostres actuacions en:

- ODS12. Garantir modalitats de consum i producció sostenibles.
- ODS8. Promoure el creixement econòmic sostingut, inclusiu i sostenible, l'ocupació plena i productiva i el treball decent per a tots i totes.
- ODS5. Aconseguir la igualtat entre els gèneres i apoderar a totes les dones i les xiquetes.
- ODS4. Garantir una educació inclusiva, equitativa i de qualitat i promoure oportunitats d'aprenentatge durant tota la vida per a totes i tots.

DDHH: Els nostres projectes en la seua formulació contribueixen a desenvolupar les capacitats dels titulars d'obligacions i responsabilitats per a complir amb la seua comesa, i/o perquè els "titulars de drets" els coneguen, els donen seguiment i exigisquen el seu compliment. Creiem que la nostra contribució és apoderar a les persones perquè prenguen les seues pròpies decisions, en l'acte de reclamar els seus drets i l'accés a oportunitats i Serveis des de la responsabilitat de l'Estat.

PERSPECTIVA DE GÈNERE: Per a adoptar l'estratègia transversal de gènere ens basem en el nostre Pla d'Igualtat. En els projectes duem a terme una anàlisi i valoració de les implicacions que tenen per a dones i per a homes les accions que es desenvoluparan, ja que es pretén no perpetuar les desigualtats existents, i es considera fonamental la inclusió de l'Enfocament de Gènere des de la seua planificació i disseny. En els projectes dirigits des de la perspectiva comunitària sempre es contempla el promocionar el desenvolupament de capacitats i l'apoderament de les dones a través de capacitacions específiques sobre lideratge democràtic i equitat de gènere.

PERSPECTIVA AMBIENTAL: Considerem que medi ambient, desenvolupament social i desenvolupament econòmic formen un triangle interrelacionat, la fi última del qual és centrar les accions en les persones i el medi ambient, la qual cosa implica un qüestionar la idea de creixement econòmic. Partim d'una visió de **desenvolupament sostenible**, per a la defensa del compromís del voltant com a medi ambient físic i social, tenint en compte que la responsabilitat humana amb el mateix és essencial. Per a això s'ha de modificar l'estil de vida imperant i els actuals hàbits consumistes. Es treballa aquest enfocament transversalment en tots nostres programes, promovent activitats comunitàries respectuoses amb el medi ambient, promovent així estils de vida saludables, una cultura de convivència harmònica amb l'entorn físic que ens envolta i afavorint un canvi d'actituds en matèria social i actituds de respecte i cura al mitjà.

8

PROTOCOLS DE SEGUIMENT I AVALUACIÓ

És necessària la definició de procediments que agilitzen la presa de decisions i definisquen el paper que cadascun dels actors involucrats dins de la Fundació Novessendes ha d'exercir per a dur a terme de manera coherent l'Estratègia EpCG de Novessendes.

Entre els procediments a definir destaquem:

- Sistemes d'informació, coordinació d'aquesta, accés, etc.
- Mecanismes d'identificació i anàlisi de necessitats.
- Procés de presa de decisions: criteris de "entrada" i "estratègies d'eixida".

- Distribució de funcions entre diversos departaments en les diferents fases de l'acció.
- Criteris de cerca i assignació de recursos.
- Estratègia de comunicació.
- Mecanismes d'informació, seguiment i avaluació.
- Sistema de rendició de comptes als donants i actors involucrats (persones beneficiàries).
- Sistema de control de qualitat.
- Mecanismes per a assegurar la participació activa de les beneficiàries en totes les fases de la intervenció.

Per a efectes del seguiment i avaluació de l'Estratègia EpCG 2022-2025, es plantegen els següents espais, responsables i el mecanisme per a dur a terme el mateix:

- **Dins de cada projecte de Novessendes:** El personal tècnic de cada projecte, al costat dels avaluadors externs, valoraren la contribució de cada projecte de l'entitat a l'estratègia segons la metodologia del marc lògic.
- **El patronat de la Fundació Novessendes:** Anualment revisarà els projectes realitzats i actuacions en favor de l'estratègia.

El procés de seguiment, en l'espai institucional, es reglamentarà mitjançant resolució interna, que emetrà la directora, en la qual s'establisquen les dependències, les persones responsables dels projectes i els indicadors associats a cada projecte, els moments per al seguiment, els mecanismes per a l'avaluació el tipus d'informe periòdic i les dependències als qui van dirigits per a la seua compilació i integració com a resultat global de l'avanç en l'execució pressupostària i de metes de l'Estratègia d'Educació al Desenvolupament de l'entitat.

MATRIU DE SEGUIMENT I AVALUACIÓ DE L'ESTRATEGIA EpCG DE NOVESSENDES 2022-2025

Resultats	Indicadors	Fonts de verificació
Promoguts processos de reflexió crítica en la nostra població destinatària, que fomenten la participació i el compromís personal a favor de la justícia social, la dignitat humana, la solidaritat i la sostenibilitat ambiental.	- En el 90% dels projectes es contemplen resultats orientats a processos de transformació i reflexió corresponsable (impliquen acció/ mobilització de caràcter bidireccional entre els grups de beneficiaris i promotors). - El 80% Accions de comunicació dedicades a la reflexió crítica.	- Disseny dels projectes EpCG que inclouen aquests components. - Pla de Comunicació Social. Passant d'una "comunicació institucional" a "comunicació per al desenvolupament".
Elaborades eines pedagògiques innovadores de qualitat, adequades per a la implementació de processos educatius transformadors i als diferents beneficiaris.	- Materials didàctics elaborats creats o avaluats participativament.	- Materials editats. - Avaluacions.
Elaborades i implementades estratègies per a la capacitat dels agents mediadors (professorat, famílies, educadors/as, organitzacions socials, xarxes...)	- 300 mediadors formats en els anys de vigència del pla.	- Avaluacions i memòries dels projectes.
Desenvolupades actuacions encaminades a una transformació social en coherència amb els nostres principis i valors.	- Desenvolupats mínim 2 programes bianuals que incloguen tots dos accions de sensibilització, formació, generació de coneixement, incidència política i xarxes.	- Projectes formulats. - Memòries dels projectes.
Desenvolupades línies de diagnòstic, investigació i avaluació dels processos educatius, per a impulsar l'anàlisi de la realitat i millorar l'eficiència de les nostres actuacions.	- Observatori Social Novessendes; Al final del procés comptarem amb una plataforma per a afavorir l'anàlisi, reflexió i difusió. - 6 informes participatius.	- Informes i publicacions. - Processos de reflexió participativa dels projectes.
En 2025 formarem part de les principals xarxes i grups de treball del nostre àmbit, a fi de fomentar la mobilització social i la incidència política.	- Participació i promoció en EBC i altres economies transformadors. - Participació i promoció en xarxes agroecològiques. - 2 Accions d'incidència política per programa min.	- Xarxes en les quals participem formalment en 2025. - Memòries activitat. - Pla de socialització de resultats.

